PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

PEFC®: Certificare Forestieră pe înțelesul tuturor

PEFC™
PEFC/01-00-01

www.pefc.ro

Întărirea capacității asociațiilor proprietarilor de păduri pentru un management forestier durabil

Strengthening the capacities of forest owners associations for sustainable forest management

SAB

Asociația Națională pentru Dezvoltare Rurală Montană ROMONTANA

USV Universitatea Ștefan cel Mare Suceava

FUNDAȚIA OPEN FIELDS

Proiect: Întărirea capacității asociațiilor proprietarilor de păduri pentru un management forestier durabil

Parteneri:

Swiss Center for Mountain Regions
Adresa: Seilerstr. 4, Postfach 7836, CH-3001 Bern, Switzerland
Telefon: 0041(0)31 382 10 10, Fax: 0041(0)31 382 10 16
E-mail: info@sab.ch
Web: www.sab.ch

Asociația Națională pentru Dezvoltare Rurală Montană „ROMONTANA”
Adresa: Mihail Sadoveanu 6, Vatra Dornei - 725700, jud. Suceava, România
Telefon / Fax : 004 0330 198 538, Mobil: 004 0751 618 303 / 004 0741 165 930
E-mail: office@romontana.org
Web: www.romontana.org

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Adresa: str. Universității 13, 720229 Suceava, România
Telefon: 004 0230 216 147
Fax: 004 0230 520 080
E-mail: rectorat@usv.ro
Web: www.usv.ro

Fundația Open Fields
Adresa: str. Mihai Românul 19, Cluj-Napoca, cod 400495, jud. Cluj, România
Telefon: 004 0264 403 680, Fax: 004 0264 403 682
E-mail: office@openfields.ro
Web: www.openfields.ro

Federația Proprietarilor de Păduri și Pășuni din România „Nostra Silva”
Adresa: str. Calea lui Traian, nr. 816, Călimănești - 245600, jud. Vâlcea, România
Telefon: 004 0743 553 569 / 004 0744 372 595 / 004 0758 979 531
Fax: 0040 350 404 736
E-mail: contact@nostrasilva.ro
Web: www.nostrasilva.ro

www.swiss-contribution.ch/romania

Această publicație nu reflectă neapărat poziția oficială a guvernului elvețian.
Responsabilitatea pentru conținutul acesteia este asumată în întregime de ROMONTANA

CUPRINS

1. MANAGEMENT FORESTIER SUSTENABIL 3

1.1 CERTIFICAREA PĂDURILOR: UN MIJLOC DE ASIGURARE A SUSTENABILITĂȚII 3

2. CERTIFICAREA MANAGEMENTULUI FORESTIER 4

2.1 BENEFICIILE CERTIFICĂRII PENTRU PROPRIETARII DE PĂDURI 4

2.2 SCHEME DE CERTIFICARE A MANAGEMENTULUI FORESTIER 5

2.2.1 Sistemul de certificare FSC® 6

2.2.2 Sistemul de certificare PEFC® 7

3. Standardul PEFC® pentru România 8

3.1 PROCEDURA DE ELABORARE A STANDARDELOR CONFORME PEFC® 8

3.2 Stadiul elaborării Standardului PEFC® pentru România 8

4. IMPLEMENTAREA SISTEMULUI DE CERTIFICARE PEFC® 10

4.1 PROCEDURILE DE ACREDITARE SI CERTIFICARE 11

4.2 CERINȚE ALE CERTIFICĂRII DE GRUP PENTRU GESTIONAREA PĂDURILOR 11

5. CUM POT OBȚINE CERTIFICAREA PEFC®? 13

6. BENEFICII PENTRU ASOCIAȚIILE DE PROPRIETARI PRIN CERTIFICAREA PEFC® 14

7. CRITERII ȘI INDICATORI PENTRU GOSPODĂRIREA DURABILĂ A PĂDURILOR DIN ROMÂNIA 15

Foto: Sorin Tănase

1. MANAGEMENT FORESTIER SUSTENABIL

Pentru o lungă perioadă de timp, prin management forestier sustenabil s-a înțeles doar continuitatea recoltelor de lemn pe durata câtorva decenii. Deoarece pădurile nu furnizează doar lemn, ci și o serie de servicii de mediu (protecție a apelor, a solului, a biodiversității) semnificația sustenabilității s-a îmbogățit, iar acum prin sustenabil se înțelege nu doar recolte constante, ci continuitate și diversitate privind serviciile de mediu, servicii care, totuși, nu sunt plătite de nimeni la justa lor valoare.

Și nici nu vor putea fi plătite vreodată, pentru că nu avem încă un sistem de contabilizare a tuturor costurilor sociale, pe care le vor plăti urmașii noștri. Ce facem în cest caz? Căutăm cel mai mic compromis între a avea lemn în gospodărie și a fi siguri că, pe termen lung, vom mai avea aceeași pădure, care să protejeze solul, apa și biodiversitatea.

Și oricât de mult ar binevoi să reglementeze silvicultura cei din Minister, Garda Forestieră și cei din administrația silvică, la cel mic compromis între cele două obiective (ori lemn, ori servicii protective?) nu se ajunge tot timpul ușor. Pentru a ști dacă mergem în direcția potrivită avem nevoie de niște repere, pe care amenajamentul silvic nu ni le oferă întotdeauna, chiar dacă amenajamentul pare a fi un „sistem contabil" atât de complex încât să acopere toate necesitățile în materie de gestionare a pădurilor.

1.1 CERTIFICAREA PĂDURILOR: UN MIJLOC DE ASIGURARE A SUSTENABILITĂȚII

Orice sistem de certificare trasează calea spre cel mai mic compromis posibil între ideal și realitate, cu sau fără supraveghetori, cu sau fără guvernanță. Dacă reglementările oficiale se mai bat uneori cap în cap din cauza incoerenței politicilor sectoriale (biodiversitate sau energie? hrană sau biomasă? agricultură intensivă sau agricultură ecologică?) certificarea e mai eficientă decât simpla aplicare a legii.

De ce? Pentru că cei ce aplică legea sunt, prin natura lor, un fel de judecători, pe când cei care certifică sunt niște formatori, un fel de antrenori de juniori. Judecătorii pot fi mai mult sau mai puțin părtinitori în anumite cauze, unii aplică legea, alții o interpretează, dar niciodată un judecător nu îndrumă, nu arată cum trebuie făcut, el arată doar unde s-a greșit. Pe când un antrenor te ajută să-ți fixezi singur țintele de atins, te învață cum să le atingi, dar mai ales, te învață cum să te menții în zona performanței.

Certificarea poate părea o birocrație în plus, însă doar dacă ne oprim la a produce și a verifica hârtii. Atunci când fiecare hârtie are în spate o mică încercare de a îndrepta lucrurile sau de a le menține la nivelul celui mai mic compromis posibil, certificarea chiar merită să fie făcută.

2. CERTIFICAREA MANAGEMENTULUI FORESTIER

Certificarea managementului forestier este un instrument care garantează respectarea unor standarde de gestionare responsabilă a pădurilor, motiv pentru care vorbim de certificarea pădurilor, deși termenul e impropriu.

Certificarea este o auditare repetată, făcută de o instituție independentă, denumită organizație de certificare, prin care se confirmă faptul că o anumită suprafață forestieră este gospodărită în conformitate cu un standard agreat la nivel național și internațional.

Prin certificare, proprietarii de păduri au dreptul să folosească o anumită etichetă, un logo specific, aplicat lemnului pe care îl vând mai departe, asigurând astfel originea și trasabilitatea masei lemnoase certificate.

Certificarea managementului forestier este complementată de certificarea fiecărei verigi din lanțul de producție, de la pădure până la consumatorul final (proces denumit certificarea lanțului de custodie).

Certificarea este voluntară, adică nu este impusă prin lege. Totuși, statul poate sprijini prin anumite instrumente procesul de certificare, precum reduceri de taxe și impozite sau achiziții publice doar pentru produse din lemnul certificat.

2.1 BENEFICIILE CERTIFICĂRII PENTRU PROPRIETARII DE PĂDURI

În ultimii ani, cererea de lemn certificat a crescut constant, ceea ce arată o dezvoltare intensă a procesului de gestionare durabilă a pădurilor. O proprietate forestieră certificată va apărea în baza de date internațională a sistemului în care a fost certificată, iar firmele interesate să cumpere lemn certificat vor ști unde să caute sortimentele și speciile de care au nevoie.

Cererea fiind ridicată, firmele sunt dispuse să ofere un preț mai bun pentru produsele forestiere certificate. În România, certificarea aduce beneficii directe proprietarilor de pădure și prin scutirile de impozit prevăzute în codul fiscal.

Foto: Sorin Tănase

Certificarea contribuie la îmbunătățirea imaginii ocolului silvic și a proprietarilor, printr-o mai bună comunicare cu societatea civilă și comunitățile locale.

Cerințe suplimentare ale certificării

Certificarea impune respectarea și urmărirea unor proceduri specifice ce cresc birocrația, dar și calitatea modului în care sunt gospodărite pădurile. Majoritatea cerințelor sunt îndeplinite în România prin simpla respectare a legilor în vigoare, motiv pentru care implementarea standardelor de certificare este mai ușoară decât în alte țări.

Totuși, certificarea înseamnă și costuri suplimentare de auditare, cât și taxe ce trebuie plătite organismelor de certificare și de implementare a cerințelor standardelor. Dar toate aceste costuri sunt mai mici decât impozitul pe teren, ceea ce înseamnă un beneficiu, nu o pierdere.

Foto: Sorin Tănase

2.2 SCHEME DE CERTIFICARE A MANAGEMETULUI FORESTIER

Există mai multe scheme de certificare a managementului forestier, aplicabile la scară internațională, regională sau chiar națională. De exemplu, există standarde specifice pentru comercializarea lemnului provenit din pădurile tropicale sau pentru pădurile din America Latină.

La nivel internațional, există doar două sisteme de certificare a managementului forestier cu o acoperire globală pe piața lemnului:

FSC® (Forest Stewardship Council®) și PEFC® (Programme for the Endorsement of Forest Certification®).

Sistemele funcționează independent unul față de altul și diferă ca mod de aplicare. Trasabilitatea lanțului de custodie nu este transferabilă între sisteme. Este însă posibilă certificarea managementului forestier în ambele sisteme, iar marii proprietari sau administratori, precum Regia Națională a Pădurilor, pot opta pentru această variantă.

Sistemul FSC® este susținut activ de o serie de organizații de mediu și sociale, precum și de o parte a industriei.

Sistemul PEFC® este susținut, în special în Europa, de către asociațiile de proprietari, dar și de un număr semnificativ de firme de prelucrare.

2.2.1 SISTEMUL DE CERTIFICARE FSC®

Sistemul FSC® a apărut încă din anul 1993 și este aplicat pe scară largă în pădurile lumii. Acest sistem de certificare se bazează pe un set de principii care au aplicabilitate internațională, motiv pentru care implementarea acestuia nu depinde de existența unui standard național.

Nefiind obligatorie existența unui standard național, FSC® a fost implementat în România încă din anul 2002 prin certificarea ocoalelor silvice Văratec și Târgu Neamț, de pe raza Parcului Natural Vânători Neamț. În anul 2005 s-a certificat și primul ocol silvic privat: Ocolul Silvic Năruja.

La data de 01.04.2017 situația suprafețelor de pădure certificate în sistem FSC® este:

Nr.crt.	Cod certificat	Nume organizaţie	Data certificării	Suprafaţa (ha)
Ocoale silvice de stat				
1	SA-FM/COC-002829	Regia Naţională a Pădurilor - Romsilva, Direcţia Silvică Maramureş	31/03/2016	69.598
2	SA-FM/COC-004023	Regia Naţională a Pădurilor - Romsilva - Romsilva	01/05/2013	2.245.619
3	SA-FM/COC-004131	Regia Naţională a Pădurilor - Romsilva, Direcţia Silvică Mureş, Ocolul Silvic Sighişoara	30/07/2013	16.438
Total				**2.331.655**
Ocoale silvice private				
1	GFA-FM/COC-002596	APAPET Transylvania	23/05/2014	72.873
2	NC-FM/COC-023037	Ocolul Silvic Ardud RA	21/09/2016	7.917
3	NC-FM/COC-023916	Ocolul Silvic Comunal Romuli R.A.	29/09/2016	7.748
4	NC-FM/COC-023917	S.C. Ocolul Silvic Sfânta Maria S.R.L	23/09/2016	11.320
5	SA-FM/COC-001912	Ocolul Silvic Municipal Baia Mare R.A.	05/06/2013	9.092
6	SA-FM/COC-002463	Ocolul Silvic Privat Baraolt	12/04/2015	10.695
7	SA-FM/COC-002810	RPL Ocolul Silvic Pădurile Sincii R.A.	14/03/2016	15.873
8	SA-FM/COC-004130	Regia Publică Locală a Pădurilor Kronstadt R.A.	29/07/2013	13.487
9	SA-FM/COC-004195	Regia Publică Locală a Pădurilor Piatra Craiului R.A.	03/10/2013	9.415
10	SA-FM/COC-004207	RPL Ocolul Silvic Pădurile Făgăraşului R.A.	30/10/2013	20.567
11	SA-FM/COC-004406	Ocolul Silvic Ciucaş R.A.	15/05/2014	5.862
12	SA-FM/COC-004417	Regia Publică Locală a Pădurilor Stejarul R.A.	21/05/2014	8.779
13	SA-FM/COC-004630	Regia Publică Locală a Pădurilor R.A.	02/02/2015	9.393
14	SA-FM/COC-004801	Ocolul Silvic Codrii Verzi SR	12/08/2015	2.859
15	SA-FM/COC-005141	Ocolul Silvic al Oraşului Râşnov R.A	24/05/2016	6.361
16	SA-FM/COC-005243	S.C. IRI FOREST MANAGEMENT S.R.L.	19/07/2016	46.184
17	SA-FM/COC-005514	S.C.Tornator S.R.L	13/01/2017	11.928
18	SA-FM/COC-005537	S.C. Ocolul Silvic Domeniul Hangu S.R.L.	24/01/2017	11.313
19	NC-FM/COC-026284	Ocolul Silvic Municipal Bistriţa R.A.	28/12/2016	5.704
20	NC-FM/COC-026261	Ocolul Silvic Valea Şieului R.A.	27/01/2017	10.751
Total				**298.122**

Lista tuturor firmelor certificate în sistem FSC® este disponibilă prin accesarea bazei de date oficiale al acestuia: http://www.info.fsc.org/certificate.php.

Certificarea în sistemul FSC® presupune respectarea a 10 principii, din care doar unul nu se aplică pentru pădurile din România, din motive istorice. Aceste principii sunt acoperite în mare parte de cerințele legislative naționale, dar se impun și măsuri suplimentare celor legale, de exemplu: realizarea unor consultări publice permanente cu factorii interesați; lăsarea pe picior a unor arbori morți ca arbori de biodiversitate; delimitarea unor zone de protecție de-a lungul pârâielor; renunțarea la utilizarea unor pesticide; și identificarea și monitorizarea pădurilor cu valoare ridicată de conservare.

În momentul de față, standardul național de certificare FSC® se află în proces de aprobare, situația acestuia fiind disponibilă la www.standardnational.ro

2.2.2 SISTEMUL DE CERTIFICARE PEFC®

Schema de certificare PEFC® lucrează ca un mecanism internațional de aprobare al schemelor naționale, care la rândul lor le îndeplinesc pe cele internaționale. De aceea, implementarea sistemului într-o anumită țară nu este posibilă decât în condițiile elaborării unui standard național. Deși au existat mai multe demersuri în acest sens, elaborarea standardului național PEFC® a devenit o realitate doar prin implementarea acestui proiect, cofinanțat prin Programul de Cooperare Elvețiano-Român.

Ca urmare, în România nu există nici o suprafață de pădure certificată PEFC®, ci doar 54 de firme care au certificat pentru lanțul de custodie în sistem PEFC®, la data de 01.04.2017. Lista acestora este disponibilă la https://www.pefc.org/find-certified/certified-certificates

Odată cu aprobarea standardului național, va putea fi demarată și certificarea managementului forestier în sistem PEFC®, fiind un sistem alternativ, mai bine adaptat micilor proprietăți forestiere. Acest ghid prezintă sumar principiile și cerințele de implementare a sistemului PEFC® la nivelul țării noastre.

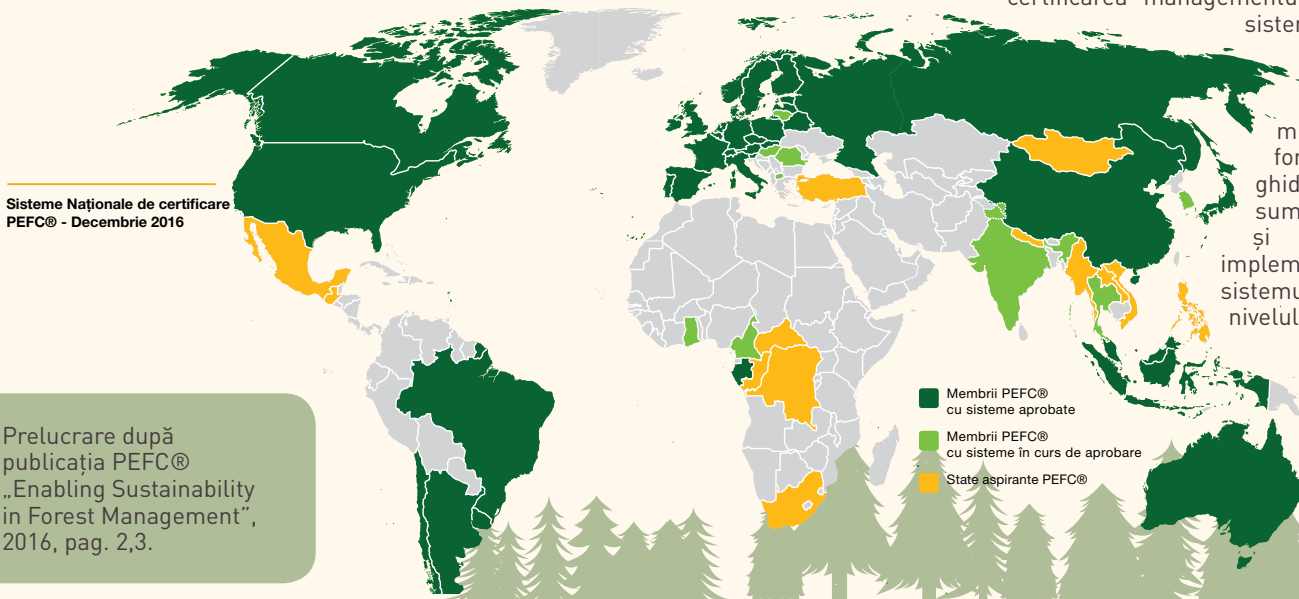

Prelucrare după publicația PEFC® „Enabling Sustainability in Forest Management", 2016, pag. 2,3.

3. STANDARDUL PEFC® PENTRU ROMÂNIA

Standardele naționale PEFC® au fost elaborate în cadrul unei proceduri ce este reglementată prin standardele internaționale PEFC®.

La elaborarea standardelor naționale s-a ținut cont de toate materialele puse la dispoziție de PEFC® International. Totuși, aceste standarde sunt formulate în concordanță cu condițiile specifice cerințelor silviculturale, legislative, economice, sociale și de protecția mediului, la nivel de țară.

3.1 PROCEDURA DE ELABORARE A STANDARDELOR CONFORME PEFC®

PEFC® International a editat un "Ghid pentru elaborarea standardelor naționale" care descrie în amănunt procedura de elaborare. Urmărind acest ghid, s-au parcurs următorii pași:

1. Stabilirea organizației naționale (NGB), responsabilă de managementul sistemului național PEFC®;
2. Elaborarea standardelor naționale pentru gospodărirea durabilă a pădurilor;
3. Organizația națională devine membru al Consiliului PEFC® International;
4. Auditarea și aprobarea de către PEFC® International a standardelor naționale.

Mai departe, punerea în funcțiune a sistemului național PEFC®, presupune:

- acreditarea unor organisme de certificare, printr-un organism de acreditare care are schema de acreditare în certificare forestieră PEFC® România;
- publicitatea și evidența pădurilor și a lanțurilor de custodie certificate.

3.2 STADIUL ELABORĂRII STANDARDULUI PEFC® PENTRU ROMÂNIA

Procedura de elaborare a unor standarde naționale PEFC® durează, de obicei, 3-5 ani, fiind bazată pe principiile reprezentativității și al consensului.

Procedura trebuie să fie publică, asigurând accesul oricărei entități interesate la toate informațiile relevante ale procedurii, pe parcursul elaborării standardelor naționale.

Aceste informații au fost postate pe site-ul dedicat procedurii, începând cu prima parte a anului 2015, și sunt accesibile în continuare la adresa de internet www.pefc.padurea.org.

Până la finalizarea acestei broșuri s-au parcurs toate etapele care sunt de competența organizației naționale, urmând să se treacă la cele desfășurate prin PEFC® International, în vederea auditării și aprobării standardelor naționale. Lista etapelor consumate și a celor viitoare se prezintă astfel:

Etape consumate:

- Mai 2012 - inițierea elaborării standardelor PEFC® pentru România la Congresul Național NOSTRA SILVA;
- Mai 2014 - aprobarea finanțării proiectului „Întărirea capacității asociațiilor de proprietari de păduri pentru un management forestier durabil", ce include, printre obiective, introducerea sistemului de certificare PEFC® în România;
- Noiembrie 2014 - identificarea părților interesate pentru elaborarea Standardelor naționale PEFC®;
- Februarie 2015- înființarea Grupului de Lucru (GL) însărcinat cu elaborarea Standardelor;
- Februarie 2015-februarie 2016 - elaborarea Standardelor naționale, cu accent asupra criteriilor și indicatorilor, a Liniilor Directoare și a Lanțurilor de custodii;

- Septembrie 2015 - februarie 2016 - negocieri privind înființarea organizației Naționale PEFC® (NGB);
- Februarie - mai 2016 - dezbatere publică a Standardelor PEFC® România;
- Mai 2016 - înființarea PEFC® România (NGB);
- Iunie 2016 - solicitarea formală pentru a deveni membru al Consiliului PEFC®;
- Septembrie - octombrie 2016-testarea „pilot" a standardelor naționale;
- Octombrie 2016 - adoptarea standardelor la nivel național;
- Noiembrie 2016 - acceptarea PEFC® România (NGB) ca membru al consiliului PEFC® la Adunarea Generală PEFC® International;
- Aprilie 2017 - înaintarea documentației spre aprobare, începerea auditului internațional asupra standardelor naționale.

Etape următoare:

- Decembrie 2017 - aprobarea standardelor naționale, care devin standarde naționale PEFC®;
- Martie 2018 - acreditarea primelor organisme de certificare pentru standardele PEFC® România.

4. IMPLEMENTAREA SISTEMULUI DE CERTIFICARE PEFC®

Sistemul de certificare PEFC® se referă, în principal, la certificarea pădurii și certificarea lanțurilor de custodie. În această logică, actorii principali ai procedurii de certificare sunt:

- proprietarii de pădure - privați sau publici;
- ocoalele silvice - care asigură administrarea sau serviciile silvice;
- PEFC® România - ca organism de guvernanță națională a sistemului de certificare;
- organismele de certificare - firmele sau organizațiile acreditate de organismul de acreditare pentru a efectua certificarea pe schema de certificare PEFC® România;
- operatorii economici care doresc certificarea lanțurilor de custodie.

Fiecare din acești actori au un rol bine definit în implementarea sistemului de certificare PEFC® din România, bazat pe standardele naționale și pe procedurile adoptate de PEFC® România.

Proprietarii de pădure sunt cei care solicită certificarea pădurii, fie individual, fie ca un grup de certificare, ce funcționează solidar. Orice deținător de pădure este îndreptățit să solicite certificarea: proprietarii privați (persoane fizice, persoane juridice, comunități istorice de proprietari), proprietarii publici (statul, unitățile administrativ-teritoriale, instituții, etc.), dacă îndeplinesc condițiile preliminare de certificare.

Ocoalele silvice sunt cele care asigură managementul sustenabil al pădurii care se certifică, cu respectarea prevederilor legale în vigoare la momentul certificării.

Majoritatea datelor de bază necesare certificării sunt asigurate prin activitatea cotidiană a ocoalelor.

PEFC® România este organismul național de guvernantă (de management) al sistemului de certificare PEFC® pentru România, înființat cu personalitate juridică în 2016. Este responsabil pentru buna funcționare a sistemului de certificare PEFC® din România, fiind organismul de legătură și unicul reprezentant al PEFC® International în țara noastră.

PEFC® România are următoarele atribuții și responsabilități:

- Notificarea organismelor acreditate pentru efectuarea certificării pădurilor, în sistem PEFC®;
- Evidența și publicitatea pădurilor și lanțurilor de custodie certificate PEFC® în România;
- Organizarea modalității de rezolvare a plângerilor și reclamațiilor;
- Managementul și licențierea eco-etichetei (certificat PEFC®) în România;
- Promovarea sistemului de certificare PEFC® România.

PEFC® România nu certifică păduri sau lanțuri de custodie, fiind abilitat doar cu supervizarea organismelor de certificare și a procedurilor de certificare urmate de aceste organisme.

Organismele de certificare sunt firme, companii sau organizații cu personalitate juridică română sau străină, care au fost acreditate să efectueze certificarea pădurilor.

Acreditarea lor se face de către o organizație de acreditare (ex. RENAR) care a dezvoltat o schemă de acreditare pentru standardele naționale românești PEFC®. Pentru a putea certifica păduri în România, organismele de certificare trebuie în mod obligatoriu să fie acreditate pentru sistemul PEFC® România, acreditările pentru pădurile altor state nefiind valabile.

Operatorii economici sunt firmele sau persoanele fizice care valorifică materiale lemnoase sau produse nelemnoase ale pădurii și doresc să dovedească faptul că produsele lor provin din materie primă recoltată din păduri gospodărite durabil.

Standardul național pentru lanțurile de custodii include parțial și un sistem "due diligence", obligatoriu prin Regulamentul European privind circulația materialelor lemnoase (EUTR).

Procedurile de implementare reglementează aplicarea corectă și funcționarea procesului de certificare. În sistem PEFC®, acest lucru se reduce la două tipuri de documente:

- proceduri de acreditare și certificare;
- cerințe ale certificării de grup pentru gestionarea pădurilor.

4.1 PROCEDURILE DE ACREDITARE SI CERTIFICARE

Prin procesul de acreditare se asigură respectarea procedurilor de către organismele de certificare. În acest fel, doar organismele de certificare competente și auditorii cu experiență de lucru corespunzătoare și în conformitate cu procedurile ISO și IAF, vor efectua o certificare PEFC®.

Procedurile de certificare definesc competența necesară a organismelor de certificare și a auditorilor, și totodată modul în care aceste organisme efectuează auditurile pentru managementul pădurilor și/sau al lanțurilor de custodie. **Pentru a fi acreditate, organismele de certificare trebuie să dovedească competențe privind:**

- îndeplinirea cerințelor definite în

a) ISO / IEC 17021: 2011 (recomandat) sau ISO 17065 pentru managementul pădurilor certificare;

b) ISO / IEC 17065: 2012 pentru certificarea lanțului de custodie;

- gestionarea pădurilor, din perspectivă economică, socială și de mediu;
- criteriile tehnice de certificare a pădurilor și achizițiile de produse provenite din pădure;
- trasabilitatea lemnului provenit din pădure, și gestionarea stocurilor tehnologice create prin procesul de exploatare forestieră;
- selecția și formarea auditorilor, ce trebuie să aibă cunoștințe tehnice adecvate în materie de certificare;
- disponibilitatea experților tehnici.

Certificarea se efectuează de organismul de certificare, ținând cont de:

- procedurile sale interne de certificare;
- obligația informării organismului național de guvernanță, PEFC® România, asupra certificatelor emise și a modificării validității sau a domeniului de aplicabilitate a certificatelor;
- prevederile pentru certificarea mai multor locații (păduri din zone diferite, ce aparțin aceluiași proprietar);
- controale pentru utilizare logo-ului PEFC®;
- necesitatea efectuării de audituri anuale și audituri de evaluare completă cel puțin o dată la cinci ani;
- asigurarea liberului acces la rezumatele rapoartelor de certificare privind gestionarea pădurilor;
- folosirea de informații de la terțe părți, din afara cadrului de audit, pentru a dovedi sustenabilitatea gestionării pădurilor.

4.2 CERINȚE ALE CERTIFICĂRII DE GRUP PENTRU GESTIONAREA PĂDURILOR

În România, ca în multe alte state, proprietățile forestiere sunt fragmentate, existând multe suprafețe mici, proprietăți individuale sau în indiviziune, precum și păduri ale comunităților locale sau ale comunităților istorice de proprietari.

Pentru acești proprietari de păduri, certificarea de grup este o alternativă și se aseamănă cu certificarea individuală, permițând mai multor proprietari de păduri să fie certificați făcând parte dintr-un grup, împărțind și costurile și responsabilitățile. Printr-o asemenea partajare micii proprietari obțin certificarea și accesul pe piața produselor lemnoase și nelemnoase forestiere, din surse certificate. Fără o certificare de grup, proprietățile forestiere mici s-ar confrunta cu obstacole semnificative la certificare, incluzând printre altele:

- costuri de certificare ridicate;
- sarcini administrative și de gestionare suplimentare;
- lipsa coeziunii geografice și a cooperării în vederea atingerii obiectivelor de gestionare a pădurilor.

În cadrul grupului de certificare, o entitate de grup reprezintă proprietarii de păduri individuale, cu responsabilitatea generală pentru asigurarea conformității cu standardul de management al pădurilor în zona certificată.

Proprietarii de păduri individuale, care se alătură în mod voluntar grupului, trebuie să respecte toate cerințele, să coopereze și să solicite asistență pentru a menține certificatul, odată ce acesta a fost obținut. Sunt obligați să efectueze acțiuni preventive și corective

relevante stabilite de entitatea de grup.

Procedurile de certificare a gestionării pădurilor descriu modul în care grupul de certificare este organizat, cerințele stabilite pentru entitatea de grup și responsabilitățile sale, precum și pe cele ale membrilor săi. Pentru a dobândi un certificat PEFC®, entitatea de grup trebuie să respecte cerințele stabilite. Membrii grupului vor fi evaluați în funcție de standardul național PEFC®, la fel ca proprietarii de păduri certificate în mod individual. Nerespectarea cerințelor de certificare de către un singur membru al grupului, va genera riscul de a se pierde certificarea întregului grup.

Foto: Sorin Tănase

5. CUM POT OBȚINE CERTIFICAREA PEFC®?

Marele avantaj al standardului național de certificare PEFC® este plierea pe cerințele de certificare la nivel de proprietar.

Condițiile preliminare necesare certificării sunt următoarele:

- unul sau mai multe amenajamente silvice valide, pentru toată suprafața ce va face obiectul certificării;
- documente legale care să ateste dreptul de proprietate;
- lipsa unor litigii între proprietari sau între proprietari și terți, pe suprafețele ce fac obiectul certificării;
- contract sau contracte de administrare / prestări servicii cu un ocol silvic de stat sau privat;
- contract între ocol și proprietar privind furnizarea de informații necesare certificării.

Cu toate că deținătorul certificatului va fi proprietarul pădurii, multe aspecte de gestionare a pădurilor sunt în responsabilitatea legală a ocolului silvic.

Principiile standardului național de certificare

Cerințele impuse de amenajarea pădurilor și legislația silvică din România sunt suficient de cuprinzătoare pentru a acoperi criteriile de gestionare durabilă cerute la nivel internațional

Standardul stabilește indicatori specifici care să permită urmărirea și monitorizarea aplicării corespunzătoare a prevederilor legale.

Verificarea indicatorilor se bazează pe evidențe cerute legal (evidențe amenajistice, rapoarte de pază și protecție, evidențe privind controlul exploatării, etc.) și pe vizite în teren.

Documentele necesare certificării sunt:

- Amenajamente silvice și evidențe ale aplicării acestora la nivel de proprietar;
- Documentația tehnico-economică a lucrărilor de protecția pădurilor;
- Dosare de partizi - predare/control/reprimire a exploatării;
- Documente privind instructaje pe linie de protecția muncii;
- Registrul controalelor de fond, registru de contravenții și de infracțiuni;
- Lista substanțelor active autorizate utilizate în produse de protecție a plantelor pe teritoriul României;
- Evidența suprafețelor incluse în proiectul PINMATRA și catalogul pădurilor virgine Planuri de management ale ariilor protejate care se suprapun peste suprafața inclusă în certificare.

Cerințe suplimentare necesare:

- procedură de identificare a lemnului mort;
- identificarea unor posibile valori culturale ale pădurilor (neacoperite de amenajament);
- procedură privind asigurarea transparenței în soluționarea reclamațiilor și sesizărilor precum și în realizarea unor consultări publice;
- inspecții efectuate în teren*.

Lista completă a indicatorilor necesari a fi documentați pentru obținerea certificării este disponibilă în standardul național PEFC®.

***Inspecțiile la fața locului** sunt făcute de auditorii organismului de certificare atât pentru certificarea unei proprietăți individuale cât și pentru certificarea unui grup, respectiv și în cazul inspecțiilor de supraveghere.

Frecvența inspecțiilor la fața locului

Inspecțiile la fața locului sunt o componentă a auditurilor de certificare și de supraveghere și sunt efectuate anual. În cazul certificării de grup, proprietățile care urmează să fie inspectate trebuie să fie stabilite de către organismul de certificare în acord cu reprezentantul grupului. La selectarea proprietăților, organismul de certificare ar trebui să aleagă, de asemenea, și participanți care au efectuat un audit intern, pentru a putea inspecta stabilitatea sistemului. Participanții deja inspectați în timpul perioadei de certificare vor fi desemnați pentru a fi inspectați din nou doar în cazuri justificate.

6. BENEFICII PENTRU ASOCIAȚIILE DE PROPRIETARI PRIN CERTIFICAREA PEFC®

Odată cu creșterea cererii de produse provenite din păduri administrate responsabil, interesul companiilor față de certificarea lanțului de custodie al produselor din lemn este în creștere. Produse din lemn certificate PEFC® pot exista doar dacă provin din păduri certificate și urmează un traseu clar, documentat, de la pădurea certificată până la produsul finit.

Beneficiile pot fi împărțite în beneficii provenite din prevederi legale, din avantaje de piață și din avantaje de imagine.

Conform legislației actuale din România pădurile certificate sunt exceptate de la plata impozitului pe teren datorat Consiliilor locale. Pentru viitor se previzionează intrarea în vigoare a Regulamentului privind achizițiile publice verzi, care vor permite doar achiziția produselor lemnoase certificate.

Obținerea unui certificat PEFC® pentru gestionarea durabilă a pădurilor demonstrează că practicile de management garantează gestionarea durabilă a pădurilor, inclusiv:

- păstrarea sau îmbunătățirea biodiversității ecosistemelor forestiere;
- asigurarea serviciilor ecosistemice pe care pădurile le furnizează;
- substituirea substanțelor chimice cu alternative naturale sau utilizarea la minim a acestora;
- protejarea drepturilor și a bunăstării muncitorilor;
- ocuparea forței de muncă locale;
- respectarea cadrului legal și a celor mai bune practici.

Un mesaj clar și transparent. Etichetarea unui produs sau a unei linii de produse cu logo-ul PEFC® comunică faptul că lemnul sau produsele forestiere nelemnoase provin din păduri gestionate în mod durabil.

Acces la piețe. Certificarea lanțului de custodie oferă acces companiilor la piețele exigente pentru produse ecologice și avantaj de piață prin comparație cu acele companii care comercializează produse necertificate. Acest aspect crește valoarea brandului.

Încredere. Lanțul de custodie certificat conferă întreprinderilor un plus de încredere privind aprovizionarea cu lemn și produse pe bază de lemn.

Trasabilitate. Lanțul de custodie certificat oferă asigurări că produsele lemnoase și nelemnoase pot fi urmărite, pornind de la o pădure gospodărită durabil, iar procesele de producție utilizate respectă standardele economice, sociale și de mediu.

Managementul riscului. Lanțul de custodie certificat include un sistem de "due diligence" pentru a exclude lemnul din surse necunoscute, ilegale și controversate. Prin implementarea și menținerea unui lanț de custodie robust, companiile pot oferi asigurări că produsele lor nu conțin lemn din surse ilegale.

Administrarea afacerilor în mod durabil. Alegând certificarea PEFC® a lanțului de custodie, întreprinderile din sectorul lemnului și cel forestier pot spori avantajul competitiv față de alți furnizori care nu țin seama de utilizarea durabilă a resurselor.

7. CRITERII ȘI INDICATORI PENTRU GOSPODĂRIREA DURABILĂ A PĂDURILOR DIN ROMÂNIA

Criteriile și indicatorii sistemului de certificare PEFC® din România se bazează pe criteriile și indicatorii pan-europeni privind gestionarea durabilă a pădurilor, stabiliți la Conferința interministerială de la Helsinki. Pe această bază au fost definite criterii de certificare concrete, luând în considerare condițiile specifice naționale și situația juridică din România.

Pentru asigurarea aplicabilității practice a celor 6 criterii s-au definit mai multe subcriterii. Necesitatea de a avea elemente măsurabile, identificabile, care să fie documentate de auditori în vederea certificării pădurii au dus la definirea a 26 de subcriterii și 63 de indicatori. Criteriile și subcriteriile sunt enumerate în cele ce urmează:

- **Menținerea și îmbunătățirea resurselor forestiere și a contribuției acestora la circuitul carbonului:**
  - distribuția pădurii din punct de vedere al suprafeței ocupate;
  - fondul de producție;
  - structura arboretelor și a pădurii;
- **Conservarea și menținerea stării de sănătate și vitalitate ale ecosistemelor forestiere:**
  - supravegherea sănătății;
  - combaterea silviculturală;
  - combaterea biologică și chimică;

- **Menținerea și încurajarea funcțiilor productive ale pădurilor (produse lemnoase și nelemnoase):**
  - creșterea și recoltarea lemnului;
  - produse nelemnoase;
  - servicii valorificabile ale pădurii;
  - păduri amenajate;
  - tehnici și tehnologii de gospodărire;
- **Menținerea, conservarea și sporirea adecvată a diversității biologice în ecosistemele forestiere:**
  - diversitatea structurală;
  - specii amenințate;
  - regenerarea pădurii;
  - diversitatea biologică;
- **Menținerea și îmbunătățirea funcțiilor protective în gospodărirea pădurilor:**
  - protecția apelor;
  - protecția solurilor;
  - protecția infrastructurii;
  - alte funcții de protecție;
- **Menținerea altor funcții și condiții social-economice și culturale:**
  - proprietatea;
  - dezvoltarea rurală;
  - condiții de muncă;
  - educație și cercetare;
  - servicii recreative;
  - valori culturale;
  - relații publice.

NOTE

Proiect: Întărirea capacității asociațiilor proprietarilor de păduri pentru un management forestier durabil

Parteneri:

Swiss Center for Mountain Regions
Adresa: Seilerstr. 4, Postfach 7836, CH-3001 Bern, Switzerland
Telefon: 0041(0)31 382 10 10, Fax: 0041(0)31 382 10 16
E-mail: info@sab.ch
Web: www.sab.ch

Asociația Națională pentru Dezvoltare Rurală Montană „ROMONTANA”
Adresa: Mihail Sadoveanu 6, Vatra Dornei - 725700, jud. Suceava, România
Telefon / Fax : 004 0330 198 538, Mobil: 004 0751 618 303 / 004 0741 165 930
E-mail: office@romontana.org
Web: www.romontana.org

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Adresa: str. Universității 13, 720229 Suceava, România
Telefon: 004 0230 216 147
Fax: 004 0230 520 080
E-mail: rectorat@usv.ro
Web: www.usv.ro

Fundația Open Fields
Adresa: str. Mihai Românul 19, Cluj-Napoca, cod 400495, jud. Cluj, România
Telefon: 004 0264 403 680, Fax: 004 0264 403 682
E-mail: office@openfields.ro
Web: www.openfields.ro

Federația Proprietarilor de Păduri și Pășuni din România „Nostra Silva”
Adresa: str. Calea lui Traian, nr. 816, Călimănești - 245600, jud. Vâlcea, România
Telefon: 004 0743 553 569 / 004 0744 372 595 / 004 0758 979 531
Fax: 0040 350 404 736
E-mail: contact@nostrasilva.ro
Web: www.nostrasilva.ro

www.swiss-contribution.ch/romania

Această publicație nu reflectă neapărat poziția oficială a guvernului elvețian.
Responsabilitatea pentru conținutul acesteia este asumată în întregime de ROMONTANA

Material editat de
Asociația Națională pentru Dezvoltare Rurală Montană „ROMONTANA”
Adresa: Mihail Sadoveanu nr. 6, Vatra Dornei - 725700,
jud. Suceava, România
Tel/Fax: (+40)330.198.538
Mobil: (+40)751.618.303
E-mail: office@romontana.org
www.romontana.org

Foto: Sorin Tănase

www.swiss-contribution.ch/romania

Publicație co-finanțată de Elveția prin intermediul Programului de Cooperare Elvețiano-Român pentru reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse.